

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Романчик Т. В., к.е.н., доц.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Романчик А. В., студентка 3 курсу

Харківський Національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Метою роботи є розгляд позитивних та негативних чинників, що супроводжують інноваційну діяльність сучасного підприємства.

Економічний розвиток підприємства знаходиться у прямій залежності від стану його інноваційної активності. Умови гострої конкурентної боротьби, кризові явища в економіці, а також переділ ринків збуту вимушують підприємства знаходити та впроваджувати у власну діяльність нові форми та методи ведення бізнесу. Інноваційна діяльність стає обов'язковою умовою розвитку суб'єктів економіки та умовою зміцнення їх конкурентних позицій на ринку.

Відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність", інновації - це новостворені і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери, забезпечують економію витрат чи створюють умови для такої економії [1]. Інновація є результатом інноваційної діяльності -

комплексу наукових, технологічних, організаційних, фінансових, комерційних заходів щодо розроблення новацій, їх впровадження та розповсюдження. Переважна більшість дослідників розглядають інноваційну діяльність як середовище, в якому відбувається продукування знань і передача їх до виробничого та комерційного секторів економіки [5, с. 270]. Такий підхід декілька спрощує місце та роль інновацій у забезпеченні сталості підприємства. Інновації у діяльності підприємства сьогодні - це комплекс додаткових можливостей стимулювання його діяльності, а також ціла низка додаткових умов, що значно її ускладнює.

Серед потенційних переваг інноваційної діяльності слід відмітити наступне:

- впровадження інновацій надає можливість підприємству покращити або вивести на якісно новий рівень усі функціональні складові діяльності: вдосконалити виробничі процеси, підвищити їх ефективність; оптимізувати менеджмент і т. ін.;
- інноваційні процеси на підприємстві дозволяють отримувати конкурентні переваги шляхом впровадження у виробництво нових або покращених виробів, розширюючи асортимент та підвищуючи якість продукції;
- інновації є джерелом формування потенціалу підприємства;
- активна інноваційна діяльність стимулює творчий потенціал співробітників підприємства;
- інноваційний шлях розвитку формує імідж підприємства;
- впровадження нових розробок стимулює науково-технічний прогрес, в кінцевому підсумку, підвищуючи якість життя населення.

Але будь-який процес слід розглядати за його позитивними та негативними наслідками. Не є виключенням також інноваційна діяльність. Умовно-негативними наслідками інноваційної діяльності є:

- прискорене моральне старіння продукції, скорочення тривалості її життєвого циклу, що викликає постійні додаткові витрати підприємства на її модернізацію та впровадження результатів науково-технічних розробок;
- формування підвищених вимог споживачів щодо якості та асортименту продукції й послуг;
- необхідність додаткових маркетингових витрат на дослідження кон'юнктури ринку, прогнозування потенційних потреб споживачів;
- інноваційна діяльність підприємства підвищує ризик фінансових втрат, що можуть стати наслідком помилок у дослідженнях запитів споживачів, прорахунків у розробці нових зразків продукції, неточності у організації виробничого процесу та інше;
- інноваційна активність є фактором економічного зростання та зміцнення ринкових позицій конкурентів;
- інноваційні розробки часто стають об'єктом шахрайських дій з боку конкурентів.

Крім того, інноваційна діяльність – це процес інвестиційний. Кожен інвестиційний процес супроводжує певний комплекс ризиків та небезпек. Серед таких слід відмітити ризик помилкового вибору інноваційних проєктів, ризик невиконання договірних ініціатив контрагентами, ризик недостатнього фінансування, ризик зміни купівельної спроможності споживачів, законодавчий ризик і т.п.

Уникнути повністю загрози в інноваційній діяльності неможливо. У такому контексті інноваційна діяльність підприємства мусить здійснюватися на підґрунті пошуку оптимального співвідношення між доцільністю інновацій та рівнем ризику від їх впровадження. Важливим показником доцільності інновацій вважається їх

ефективність. Для її прогнозування наразі застосовують показники, що характеризують виробничий ефект від впровадження інновацій, фінансову ефективність нововведень, інвестиційну ефективність інновацій. Ґрунтуючись на тому, що інноваційні проекти часто мають іміджеву або соціальну спрямованість, складно буває визначити їх ефективність тільки за фінансово-економічними показниками.

Отже, інноваційну діяльність підприємства слід розглядати як комплекс заходів, об'єднаних у закономірний логічний ланцюг вимог ринку, доцільності розвитку, задоволення фінансово-економічних інтересів, врахування загроз та небезпек, протидії ризику та бажання відповідати вимогам ринку й задовольняти мінливі потреби споживачів.

Література

1. Закон України „Про інноваційну діяльність” від 04.07.2002 № 40-IV.
2. Nagy, Szabolcs Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises / S. Nagy, P. Pererva // Сучасні тенденції розвитку світової економіки : зб. матеріалів 10-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 18 травня 2018 р. – Харків : ХНАДУ, 2018. – С. 88-89.
3. Перерва П.Г. Повышение эффективности инновационной деятельности предприятия как средство управления уровнем конкурентоспособности его продукции / П. Г. Перерва, Т. В. Романчик // матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф., Суми, 27–29 вересня 2012 р. : тези доповідей. – Суми : ТОВ «ДД «Папірус», 2012. – С. 196–198.
4. Романчик Т. В. Теорія інновації: дослідження понятійного апарату / Т. В. Романчик // Бизнес Информ. – 2014. – № 10. – С. 138–142.
5. Управління інноваційною складовою економічної безпеки : монографія у 4-х томах / за ред. д.е.н., професора Прокопенко О.В. (гол. ред.), к.е.н., доцента Школи В.Ю., к.е.н. Щербаченко В.О. — Суми : ТОВ «Триторія», 2017. — Т. III. Управління інноваційним базисом фінансової та інвестиційної складової економічної безпеки. — 290 с.